

Vlada predlaga odvzem možnosti vlaganja zahtev za oceno ustavnosti predpisov Informacijskemu pooblaščenecu

Ljubljana, 22.3.2010

Odprto pismo predsedniku vlade g. Borutu Pahorju.

Spoštovani predsednik Vlade RS,

Prvič se na vas obračam z odprtim pismom. To možnost, čeprav ne rada, sem se odločila uporabiti, ker sem se s pravnimi argumenti že obrnila na pripravljavce sprememb, pa jim kot kaže, niso sledili. Zakaj, ne vem.

Kot sem že zapisala, mi komunikacija prek odprtih pisem ni ljuba, saj so moji argumenti v zadevi strokovni. Vseplošna nizka pravna kultura in grozeča razgradnja pravne države, ki je temelj demokracije, pa me je vodila k temu, da se vendarle takole javno oglasim. Sama kot pravnica in državljanka, ki se dnevno ukvarja s človekovimi pravicami, nisem brezbržna do tega, da ljudje pravo in pravni državi vse manj zaupajo, da vse manj zaupajo državnim institucijam, in da je kršitev temeljnih človekovih pravic žal tudi v Sloveniji vse več. Na področjih, ki ju sama dnevno obravnavam, so razmere zelo specifične. Predvsem na področju varstva osebnih podatkov gre mnogokrat za posege, ki so očem nevidni - moderne informacijske tehnologije na področju videonadzora, RFID tehnologije, računalniški programi, ki znajo vohuniti po naši komunikacijski zasebnosti, ne da bi posameznik za to vedel – vse to ni več znanstvena fantastika. Moderne informacijske tehnologije s svetlobno hitrostjo napredujejo in pravo vedno zaostaja za njimi. Zakonodajalec se prevečkrat premalo zaveda pomena in zmožnosti modernih tehnologij in sprejema zakone, ki so neustavni predvsem zato, ker ne upoštevajo osnovnega pravnega načela, načela sorazmernosti. V vseh ustavnih zahtevah, ki smo jih vložili, v preteklih šestih letih jih je bilo sedem, je bil to vedno naš glavni očitke.

Ministrstvo za pravosodje je kot predlagatelj zapisalo:

»Predvideno je, da Ustava taksativno določi krog upravičenih predlagateljev, ki naj bodo, bodisi zaradi posebne vloge v sistemu državne oblasti bodisi zaradi njihovega pomena za uresničevanja pravne ali socialne države oziroma za varovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, privilegirani pri dostopu do Ustavnega sodišča.«

Upam si trditi, da Pooblaščenec poseblja vse to, kar je zapisano. Ukvarjamo se s človekovimi pravicami; pravico do varstva osebnih podatkov in pravico posameznika, da dostopa do javnih informacij. Prva omejuje posege javnega in zasebnega sektorja v posameznikovo zasebno sfero, druga posameznikom skozi informacije pomaga nadzirati aktualno oblast. Prizadevamo si za uresničevanje človekovih pravic, ki iz dneva v dan pridobivata na pomenu, žal pa je tudi nespoštovanje obeh iz dneva v dan več.

Predlagatelj je še zapisal:

»Varuh človekovih pravic je med privilegirane predlagatelje vključen zaradi njegove vloge pri varovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Smisel in pomen te institucije sta v celoti vezana na področje varstva temeljnih pravic, zato je prav, da mu Ustava za učinkovito izvrševanje te funkcije omogoča tudi dostop do Ustavnega sodišča.«

Pa naj kdo reče, da Informacijski pooblaščenec ne počne prav tega. Tudi Pooblaščenec varuje človekove pravice (četudi dve). Zakaj mu torej jemljete možnost dostopa do Ustavnega sodišča in s tem zmanjšujete učinkovitost njegovega dela?

Glavni argument Ustavnega sodišča in predlagatelja za spremembo Ustave RS so (pre)številni zahtevki, ki hromijo delo. No, Pooblaščenec k zaostankom zanesljivo ni prispeval, saj je v šestih letih obstoja vložil le sedem zahtev, v letu 2009 nobene. Vendarle pa so zahteve za presojo ustavnosti pomembno orodje za tlakovanje poti pravne države in spoštovanja temeljnih človekovih pravic. Kot posledico treh zahtev je predlagatelj sam popravil neustavne določbe. V dveh primerih so ustavni sodniki delno pritrdili Pooblaščenecu. Ena zahteva še čaka na obravnavo in samo eno zahtevo so ustavni sodniki zavrgli iz procesnih razlogov. Zahteve za presojo ustavnosti, ki jih je vložil Pooblaščenec, so bile tehtne in nikakor niso prispevale k zaostankom.

Kaj je prava vrednost Informacijskega pooblaščenca? Je specialist z razlogom. Evropska unija je že leta 1995 ugotovila, da se varuhi človekovih pravic ne zmorejo ukvarjati z varstvom osebnih podatkov, zato ima danes vseh 27 držav članic organe, ki imajo mnogo večje pristojnosti od varuhov. Naša glavna prednost, na katero ne smemo pozabiti, je ta, da se na področju varstva osebnih podatkov naša pristojnost razteza tudi na zasebni sektor, kamor roka Varuha človekovih pravic ne seže. In ravno v zasebnem sektorju se v zadnjih nekaj letih dogaja največ zlorab – trgovanje z zbirkami osebnih podatkov in kršitve zasebnosti na delovnem mestu, če omenim le dve področji, kjer ni drugega branitelja zasebnosti kot le in zgolj Pooblaščenec.

Mnogo je torej strokovnih argumentov, ki govorijo v prid ohranitve veljavne ureditve, po kateri je Pooblaščenecu omogočen neposredni dostop do Ustavnega sodišča. Strokovnih argumentov, ki bi govorili proti temu, ne poznam. Ministrstvo za pravosodje namreč ni obrazložilo, zakaj Pooblaščenecu odvzema to možnost. Tega ni storilo niti v gradivu, prav tako ni odgovorilo na moje pisno posredovane argumente. Javno vas torej pozivam, da poveste, ZAKAJ.

S svojim delom je Pooblaščenec dokazal, da zna in zmore, predvsem pa, da je neodvisen od dnevne politike. Apeliram torej na Vas, da nam takšno neodvisno držo omogočite tudi v prihodnje. Eden od pogojev za to je brez dvoma tudi dejstvo, da imamo močna orodja, ki nam to neodvisnost od morebitne arogance in ignorance predlagateljev in izvrševalcev zakonov omogočajo. Dostop do Ustavnega sodišča je tisti kamenček v mozaiku, ki lahko pripomore k temu, da se vsaka vlada, pa naj bo leva ali desna, Vaša ali od vaših političnih konkurentov, zaveda, da ji nekdo na področju tako zelo pomembnih dveh temeljnih človekovih pravic gleda pod prste. Če je Ustavno sodišče tisti najvišji branik temeljnih človekovih pravic, se sprašujem, zakaj »zanemarjati« prav ti dve, s katerima se ukvarja Informacijski pooblaščenec.

S tem javnim pismom Vam, spoštovani predsednik vlade, poskušam povedati, da nas je vlada neupravičeno spregledala. Prosim vas torej za razmislek o tem, ali res menite, da je prav, da nas v Ustavi RS med tistimi, ki bi morali imeti dostop do vrhovnih braniteljev človekovih pravic in pravne države, torej do ustavnih sodnikov, ni. Za podporo pa javno prosim tudi vse poslanke in poslance. Varstvo osebnih podatkov in dostop do informacij javnega značaja sta človekovi pravici, ki ju zagovarjam v imenu vse prebivalcev Republike Slovenije, torej tudi vseh vas, ki boste na koncu morali sprejeti odločitev. Ta v tem delu ni pravna, ampak je politična. Storila sem vse, da z argumenti pojasnim, zakaj to »moč« (ki upam, da se je kdo ne boji), Pooblaščenec potrebuje.

S spoštovanjem do vas in do pravne države,

Nataša Pirc Musar

Priloga: [Argumenti, podani Ministrstvu za pravosodje](#)